

04.10.2021

Група № 32

Урок № 9

Тема уроку: «Складні випадки синтаксичного узгодження»

Мета уроку: (формування компетентностей): предметні (поглиблене знання учнів про синтаксис; розуміння поняття синтаксична норма; знання фразеологічних одиниць; уміння визначати синтаксичні помилки та виправляти їх; уміння використовувати різні мовні засоби для ефективного мовлення, навички грамотного письма); ключові (уміння читати: уміння зіставляти, робити висновки; інформаційні: навички роботи з текстами; уміння узагальнювати знання у вигляді таблиці; комунікативні: уміння працювати в парах та в колективі, навички складання усного висловлення; загальнокультурні: культура мовленнєвої поведінки, розвиток позитивної мотивації навчання).

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 19-20 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*

2. **Перегляньте відео до уроку на YouTube:**

https://www.youtube.com/watch?v=KS-QaYERKmw&ab_channel

3. Запишіть слова у дві колонки: у першу — з м'яким знаком, у другу — без знака м'якшення.

Кавказ..кий, тюр..ма, різ..ляр, арал..ський, камін..чик, ремін..чик, щіл..ний, емул..сія, мален..кий, електро-паял..ник, астрахан..щі, щонаймен..ший, нян..чити, шахтарс..кий, емал..ований.

4. Законспектуйте матеріал до уроку (основне):

«Синтаксичне узгодження»

Прикладки — географічні назви міст, сіл, рік із родовою назвою **узгоджуються** в усіх відмінках: *місто Харків, міста Харкова, місту Харкову; річка Десна, біля річки Десни, річкою Десною.*

Такі прикладки **не узгоджуються**, тобто зберігають початкову форму, якщо географічна назва:

- має форму множини: *у місті Чернівці; за селом Семаківці;*
- складена: *у ріці Південний Буг; біля села Княжа Лука;*
- уживається рідко: *на острові Кемпа; під горою Маглич.*

При відсутності родових назв **місто, село, озеро, гора** й под. географічні назви, виражені відмінюваними іменниками, змінюються: *Ми всі брати по крові, по Дніпру* (П. Перебийніс). Сьогодні в нас побачення зі **Львовом** (Р. Братунь). *Душі своєї часточку лишила в Чернівцях* (К. Матвійко).

Узгоджені конструкції типу **на горі Говерлі, до острова Базавлука** характерні для усного, побутового мовлення.

Не узгоджуються назви міст, сіл, річок, гір, островів, планет і под. в офіційних документах, повідомленнях, спеціальній літературі (військовій, медичній, географічній):

- народився в місті Білопілля (з *біографії*);
- дійшли до гори Туркул (зі *звіту групи туристів*);
- користувалися водою з річки Стугна (із *запису в медкарти*).

Такі записи сприяють безпомилковому визначенню називного відмінка географічної назви: наприклад, форму у *Хватовому* (збудовано школу) мають два іменники — географічні назви: *Хватове* та *Хватів*.

З родовою назвою **не узгоджуються** назви вулиць, якщо вони мають форму чоловічого роду або є складною назвою: *вулиця Хрецьчатик* — *вулицею Хрецьчатик*, *вулиця Ярославів Вал* — *на вулиці Ярославів Вал*.

Якщо назви вулиць мають форму жіночого роду, із родовою назвою вони **узгоджуються**: *на вулиці Прорізній*, *до вулиці Десятинної*.

Таке вживання назв вулиць є нормативним у текстах офіційно-ділового та наукового стилів. Для розмовного стилю природними є відміновані форми: *на розі Хрецьчатика і Прорізної*, *на перетині Володимирської і Андріївського узвозу*.

Власні назви кораблів, газет, заводів, журналів, установ тощо (крейсер «Іван Мазепа», видавництво «Український письменник», газета «Субота») при відміненні зберігають форму називного відмінка: *журнал «Дзвін»*, *журналу «Дзвін»*.

Якщо підмет виражений абревіатурою, дієслово-присудок узгоджується (у роді, числі) з опорним словом, яке входить до розгорнутого складного найменування: *ВРУ* (*Верховна Рада України*) затвердила Закон про освіту. *МОН* (*Міністерство освіти і науки*) ініціювало впровадження електронної форми освіти.

У роді, числі та відмінку з абревіатурами узгоджуються прикметники-означення: У Київській МАН (*Малій академії наук*) діє кілька наукових секцій.

5. Виконайте наступні завдання:

- Вправи 2,3** до § 19-20 з підручника О. Авраменка для 11 кл.
- Знайдіть синтаксичні помилки, поясніть їх. Запишіть правильний варіант.

Радіє і садок, і поле, і долина. Більшість проголосували за пропозицію. Більшість абітурієнтів, які успішно склали вступні іспити, буде зарахована на стипендію й забезпечена гуртожитком. Більшість абітурієнтів будуть зараховані на стипендію й забезпечені гуртожитком. Усі, хто не пройшли реєстрації, повинні з'явитися до відповідального. Ми вивчали книжку, розповідачу про наших предків.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.

04.10.2021

Група № 32

Урок № 10

Тема уроку: «Складні випадки синтаксичного керування»

Мета уроку: (формування компетентностей): предметні (знання про синтаксичні норми; поняття про синтаксичну помилку; уміння знаходити й виправляти синтаксичні помилки; орфографічні й пунктуаційні навички); ключові (уміння *вчитися*: аналітико-синтетичні лінгвістичні навички; уміння робити висновки; комунікативні: навички складання власного монологічного висловлення; навички виразного читання; загальнокультурні: естетичні почуття, пов'язані з мовленням).

Матеріали до уроку:

1. Опрацюйте § 21 у базовому підручнику: *Українська мова (рівень стандарту): підручник для 11 кл. закл. загальн. середн. освіти/ Олександр Авраменко. – К.: Грамота, 2019. – 208 с.*
2. Запишіть слова, поясніть орфограми.

Шви..кісний, якіс..ний, улес..ливий, осві...читися, хvas...ливий, контрас..ний, щас..ливий, бліс..нути, аген....ство, волейболіс...ці , їж..жу, мас..ний, учас..ник, заздріс..ний, ус..ний, випус..ний, стис..нути, щотиж..ня, студен..ський, студентс...во, очис..ний, буревіс..ник, п'я...десят.

3. Законспектуйте матеріал до уроку (основне):

«Синтаксичне керування»

В українській мові найпоширенішим є **дієслівне керування**: читати (що?) повість, допомагати (кому?) людям.

Особливості керування деяких дієслів потрібно запам'ятати: навчати (чого?) мови (не мові), дякувати (кому?) другові (не друга), жартувати, глузувати, насміхатися (з кого?) з ледарів (не над ледарями), вибачати (кому?) братові (не брата), надіслати (чим?) поштою (не по пошті).

На основі моделей дієслівних словосполучень утворюються словосполучення з дієприкметниками, дієприслівниками та віддієслівними іменниками: підказати другові — підказаний другові — підказавши другові — підказка другові.

Іменники теж можуть вимагати певних відмінків (**іменникове керування**): опанування (чого?) курсу, захоплення (чим?) музикою, любов (до чого?) до літератури, освоєння (чого?) спеціальності.

Прикметники так само керують формою іншого слова (**прикметникове керування**): високий на зріст, властивий професії.

Отже, важливим у виборі слова є не лише його лексичне значення, а й граматичні особливості синтаксичного зв'язку в реченні.

У випадку виникнення утруднень потрібно звернутися до словника.

4. Виконайте наступні завдання:

- 1. Вправи 2, 3, 5 до § 21 з підручника О. Авраменка для 11 кл.**
- 2. Утворіть з поданими словами словосполучення. Зробіть висновок про правила вживання їх.**

Оволодіти — опанувати; навчатися — вчити; властивий — характерний; багата — славиться; сповнений — наповнений; дорівнювати — рівнятися; торкатися — доторкatisя; знущатися — збиткуватися.

Фото виконаних завдань надсилати мені на електронну пошту

ledishade@ukr.net

У темі листа вкажіть ваше прізвище, номер групи та № уроку.